

La banque qui paie un chèque falsifié sur la base d'une simple photocopie engage sa responsabilité pour manquement à son obligation de vigilance (CA. com. Casablanca 2025)

Identification			
Ref 65650	Juridiction Cour d'appel de commerce	Pays/Ville Maroc / Casablanca	N° de décision 5140
Date de décision 20251016	N° de dossier 2025/8220/4197	Type de décision Arrêt	Chambre
Abstract			
Thème Responsabilité, Banque et établissements de crédit		Mots clés Responsabilité bancaire, Réparation du Préjudice, Paiement sur photocopie, Obligation de vigilance du banquier, Inopposabilité aux tiers, Faute professionnelle, Convention interbancaire, Chèque falsifié, Absence de l'original du chèque	
Base légale		Source Non publiée	

Résumé en français

En matière de responsabilité bancaire, la cour d'appel de commerce se prononce sur la faute de l'établissement tiré ayant payé un chèque falsifié. Le tribunal de commerce avait retenu la responsabilité de la banque et l'avait condamnée à indemniser son client.

L'établissement bancaire appelant soutenait que sa responsabilité ne pouvait être engagée dès lors que la falsification n'était pas décelable et qu'une convention interbancaire mettait la charge de la vérification sur la banque présentatrice. La cour retient que la banque, en sa qualité de professionnel et de dépositaire rémunéré, a commis une faute en procédant au paiement sur la base d'une simple photocopie du chèque, sans s'être assurée de la réception de l'original.

Elle relève que cette absence de diligence est d'autant plus fautive que le montant du chèque était inhabituellement élevé et qu'un précédent incident de falsification aurait dû inciter la banque à une vigilance accrue. La cour ajoute que la convention interbancaire est inopposable au client, tiers à cet accord, et ne saurait exonérer la banque tirée de son obligation de vérifier la régularité du titre avant paiement.

Le jugement de première instance est par conséquent confirmé en toutes ses dispositions.

Texte intégral

وبعد المداولة طبقا للقانون

حيث تتمسك الطاعنة بان الحكم جانب الصواب فيما قضى به، لان المستأنف عليها تقر بأن الشيك موضوع الدعوى زور لدى بنك آخر على اعتبار ان اصله تم إيداعه بوكالة بنك (ش.) بالصخيرات، ولم تطلع عليه، وبالتالي فان محكمة الدرجة الأولى لم تبين كيف ثبت لها ان أصل الشيك ارسل للطاعنة، وكذا ان الصورة التي توصل بها تظهر بانه مزور بالعين المجردة، علما ان الاتفاقية المبرمة بين الابنك تفيد ان البنك الذي يقدم لها أصل الشيك هو المسؤول على التحقق من توفره على كافة البيانات القانونية.

وحيث إن الثابت من وثائق الملف ان حساب المستأنف عليها مفتوح لدى الطاعنة مخصص لتحرير شيكات في إطار ما يسمى بتسليم البضاعة مقابل الأداء، وان الطاعنة بصفتها مسحوب عليها قامت بصرف الشيك بناء على صورة ضوئية ودون ان تتوصل باصل الشيك ورقيا، لتتأكد من صحته، سيما وانه يحمل مبلغا لم تعدت زبونها سحب شيكات بالمبلغ الوارد به، علما ان هناك سابقة تتعلق بتزوير شيك توصل به البنك فبادر إلى إخبار المستأنف عليها التي تعرضت على صرفه، الأمر الذي كان يستوجب عليه بدل العناية الكافية والتحري قبل صرف الشيك موضوع الدعوى، لأنه باعتباره مؤسسة محترفة ومودع لديه مأجور ملزم بالمحافظة على أموال زبائنه، ويجعله مسؤولا عن الضرر اللاحق بالمستأنف عليها ويلزم جبره، ولا يعفيه من ذلك تمسكه بان الزور لا يمكن اكتشافه بالعين المجردة وكذا بالاتفاقية المبرمة بين الابنك، لان المستأنف عليها لا تواجه بها، لأنها لم تكن طرفا فيها.

وحيث ترتيبا على ما ذكر، تبقى كافة الدفوع المثارة من طرف الطاعنة لا تركز على أساس، ويتعين استبعادها والتصريح تبعا لذلك، برد الاستئناف وتأييد الحكم المستأنف مع إبقاء الصائر على رافعه.

لهذه الأسباب

فإن محكمة الاستئناف التجارية بالدار البيضاء تقضي وهي تبت انتهائيا، علنيا وحضوريا :

في الشكل: قبول الاستئناف.

في الموضوع: برده وتأييد الحكم المستأنف مع إبقاء الصائر على رافعه.